

معابد مالت

Qsui Almsay

ترجمه‌ی مه‌رآن قائمی

در گذشته انسان‌هایی زندگی می‌کرده‌اند که قادر بودند سنگ‌های بزرگی که گاه وزنشان به بیش از ۲۰۰۰۰ کیلو می‌رسید، جابجا و منتقل کنند. اینکه این انسان‌ها با چه ابزاری به این کار دست می‌یازیدند و اصولاً از کجا آمده و از کدام قوم بودند و چه زمانی به مالت وارد شدند پرسش‌هایی است که باید به آنها پاسخ داده شود. مالت یکی از جزایر مجمع‌الجزایر مالت در جنوب جزیره‌ی سیسیل در دریای مدیترانه است. جزیره‌ای که همواره گذرگاهی بین اروپا و آفریقا و شرق و غرب بوده است. مجمع‌الجزایری با تاریخی طولانی که در دوران باستان توسط فنیقیان، یونانیان، کارتاژیان و رومیان به تصرف درآمد. مالت از دوران ماقبل تاریخ، تمدن شکوفایی داشته که در آثار بزرگ سنگی آن دیده می‌شود، آثار سنگی‌یی که بنابر عقیده‌ی عده‌ای از باستان‌شناسان از آغاز تمدن مدیترانه‌یی برجای مانده‌اند. به این ترتیب می‌توان چنین نتیجه گرفت که تمدن مالت می‌بایست بر تمدن‌های اژه، کرت و میسنی مقدم بوده باشد. به نظر می‌رسد این مردم حدود ۶۰۰۰ سال پیش به مالت مهاجرت کرده‌اند.

یافت شده است، معبدی برای اجرای مراسم و آیین‌های مذهبی و کفن و دفن مردگان. سقف این معبد از سنگ‌های تراشیده‌ی پهن نازک ساخته شده اما در مورد چگونگی قرارگیری این سنگ‌ها در کنار یکدیگر توضیحی وجود ندارد.

قدیمی‌ترین سفال‌های یافت شده در این منطقه در غار دالام بسیار شبیه به سفال‌هایی است که در نزدیکی سیراکوس پیدا شده‌اند. نقش و نگارهای ظروف سفالی غار دالام را می‌توان در کرانه‌های شرقی مدیترانه نیز مشاهده کرد. عده‌ای از مورخان معتقدند که در زمان نوسنگی مردم مالت

با تلاش باستان‌شناسان در سال ۱۹۴۷، تعداد فراوانی مقبره و آثار سفالی در زیوگ $\Sigma\epsilon\delta\upsilon\gamma\gamma$ در بخش غربی جزیره کشف گردید که از میان نقش و نگارهای موجود بر روی این آثار، سر کوچک یک انسان جلب توجه می‌کند. آثار سفالی به دست آمده در دوره‌های مگار و زیوگ در معابد و مقابر نشان می‌دهد که در طی این دوره چه تحولاتی در عادات و رسوم پدید آمده است. علاوه بر آثاری همچون ظروف سفالی، ابزارهای در غار دالام یافت شده که از چخماق یا استخوان ساخته شده‌اند. در مقبره‌های زیوگ

از لیبی به این مکان آمده بودند. غار دالام در خلیج مارساکسلوک در بخش جنوب شرقی جزیره قرار گرفته است. اگر این موضوع را بپذیریم که اولین انسان‌هایی که به مالت آمدند در خلیج مارساکسلوک پیاده شده‌اند، پس می‌توان این احتمال را داد که این مردم از لیبی آمده‌اند و نه سیسیل. باستان‌شناسان معتقدند که دوره‌ی غار دالام حدود چهار قرن از ۲۵۰۰ تا ۲۱۰۰ پیش از میلاد طول کشیده و سپس دوره‌ی مگار Mεγαρο شروع شده است. ناحیه‌ای که آثار و باقی مانده‌ی معبد تاهاگرات Tαηαγρατ در آن جا

وجود دارد که جزایر مالت و گزو محلی برای اجرای آیین‌های مذهبی بوده است. معبد شمالی به شکل مربع و دیوارهای داخلی آن احتمالاً قرمز رنگ بوده، و با توجه به ابعاد تالارهای این معبد شاید سقف‌ها نیز چوبی بوده باشد.

اما چگونگی ساخت معابد در این منطقه از جزیره و با این نوع سنگ و آهک که در جایی دیگر پیدا نمی‌شود، جای شگفتی بسیار است. در واقع این نوع سنگ باید از تاسن Τε'ῶνη که در ساحل جنوبی است و در

فاصله‌ای دور از گزاگرا قرار دارد، آورده شده باشد. درباره‌ی انتقال این سنگ‌ها، افسانه‌ای وجود دارد مبنی بر اینکه سنگ‌ها توسط یک غول به آنجا آورده شده و در راه نیز به طفل خود که در بغل داشته غذا می‌خورانده است.

زینت‌آلات و به خصوص گردنبندهایی نیز از صدف به دست آمده است. عده‌ای از کارشناسان در این میان با استفاده از کربن ۱۴، دوره‌ی زبوغ را قبل از دوره‌ی مگار دانسته‌اند.

در گزاگرا معابدی که ὄρσντιjs نامیده می‌شوند و به نوعی شکل تغییر یافته از برج‌گولهای Δίσκτο Tower است دیده می‌شود. این معابد بر روی تپه‌ای قرار دارند که از روی آن ساحل شمالی جزیره گزو را می‌توان دید. معبد جنوبی که در واقع بزرگترین این معابد به شمار می‌رود، طرحی شبیه به کلیساهای دوره مسیحیت دارد.

در دست‌نوشته‌های فنیقی، هیچ‌گونه اشاره‌ای به زمان آمدن دریانوردان فنیقی از آسیای صغیر به جزیره گزو نشده است. این احتمال

مالت می‌دانند. در این دوره در قبل از تاریخ که به دوره تارکسین معروف است تمدن مالت به اوج شکوفایی خود رسید. هنر سنگ‌ها با ظرافت تراشیده شده و نقوش زیبایی نیز بر آنها به صورت برجسته شامل نقوشی ماریپیچ یا هندسی و گاه نیز نقش جانوران استفاده گردید.

کشف این معابد در سال ۱۹۱۵ تقریباً به صورت تصادفی به وقوع پیوست، معابدی که طی

قرن‌ها مدفون و به همین دلیل نیز تقریباً سالم مانده بودند. مجسمه‌ای در وسط معبد اصلی قرار دارد که بالاتنه ندارد ولی بسیار تنومند و حجیم ساخته شده است. این مجسمه که به «زن فربه» معروف شده به احتمال فراوان می‌تواند به عنوان الهه باروری تلقی شود.

درواقع مردم مالت در اوج شکوفایی تمدنشان در ۳۵۰۰ سال پیش، مذهبی سازمان یافته داشته‌اند، چنان‌چه در معابد تارکسین $\tau\rho\alpha\chi\iota\sigma\eta\sigma$ این امر به خوبی دیده می‌شود. معابدی با راهروهایی به هم متصل که در فاصله‌ی سال‌های ۱۹۱۵-۱۹۱۹ کشف شده‌اند و متعلق به دوره نوسنگی هستند. این بناها با توده‌های عظیم و بزرگی از

سنگ‌ها ساخته شده‌اند و طبق افسانه‌هایی که سینه به سینه تا به امروز انتقال یافته است، و به آن اشاره شد توسط غولی که در حال شیردادن به کودکش بوده، روی سر حمل و به این جزیره آورده شده است. درواقع باستان‌شناسان معروف‌ترین مکان را تارکسین در جزیره

چند، در زیر این پلکان، تالار گنجی وجود داشته که برای محافظت از آن مسیر ورود به آن را دشوار و سخت ساخته‌اند. عده‌ای نیز معتقدند که احتمالاً این تالار چیزی جز یک آب انبار نبوده است.

تمدن مالت کم‌کم در عصر مفرغ و تهاجمات مکرر، اصالت و هویت اصیل خود را به علت ارتباط با نقاط دیگر و از جمله ورود دریانوردانی از یونان، مدیترانه شرقی، حتی جزایر مجاور آن همچون لیپاری و سیسیل و خلیج لیون، از دست داد. در واقع رشد سریع فنون کشتی‌سازی و توسعه‌ی دریانوردی، مالت را در مقابل هجوم مردمانی از سرزمین‌های دیگر قرار داد. با ورود این مردمان و نفوذ عادات، رسوم و باورهای تازه و تحمیل آن به مردمان ساکن در مالت و از طرفی محدود بودن تعداد آنها برای دفاع از فرهنگ خود، تحولاتی در این جزیره ایجاد شد.

اشیایی که در این مقبره‌ها و در دوره‌های پی در پی یافت شده، تفاوت‌های آشکاری را در آنها نشان می‌دهد و این امر چیزی نیست جز تحولات پدید آمده در آداب و رسوم یک قوم، قومی که قرن‌ها در جزیره‌ای دورافتاده و به دور از مردمان دیگر زیسته‌اند. به نظر می‌رسد کشوری با این وسعت و با داشتن تاریخی این چنین، قطعاً آثار مدفون شده‌ی زیادی در زیر خاک خواهد داشت.

بخش عمده‌ای از سنگ‌های تارکسین سیاه شده است که به نظر می‌رسد ناشی از دوده باشد. این احتمال را می‌توان داد که در عصر برنز مردم این جزیره برای سوزاندن مردگان از آن استفاده می‌کرده‌اند.

در این میان محققان توانسته‌اند توسط کربن ۱۴ بررسی‌های علمی انجام دهند و بتوانند ترتیب زمانی را در این دوره و پیش از تاریخ مالت روشن سازند. وجود خاکستر حاصل از هیزم که در طی عصر مفرغ به اینجا آورده شده بودند و هم‌چنین آثار به جای مانده از ظروف شکسته و سوخته که خاکستر مردگان در آن وجود داشت این امر را تایید می‌کند. یکی دیگر از معابد، مغاره پائولاست که شباهت زیادی به معبد تارکسین دارد و از مهم‌ترین آثار مالت می‌باشد. این معبد در سال ۱۹۰۲ و همانند معبد تارکسین به شکل کاملاً تصادفی کشف شده است. این معبد احتمالاً چند قرن قبل از تارکسین ساخته شده و مجموعه‌ای است از مقبره‌ها، راهروها و دالان‌هایی تو در تو و دیوارهایی بلند، که در درون این دیوارها حجره‌هایی در اندازه‌های مختلف ایجاد شده است. این مجموعه در زیرزمین و در سه طبقه تشکیل شده که در بخش بالایی آن تالارهایی بزرگ دیده می‌شود. بزرگترین تالار به نام تالار «قدیسین» عبادتگاهی است که به احتمال زیاد محل قربانی کردن حیوانات بوده است. جهت رسیدن به طبقه سوم باید از پلکانی عبور کرد. طبق عقایدی